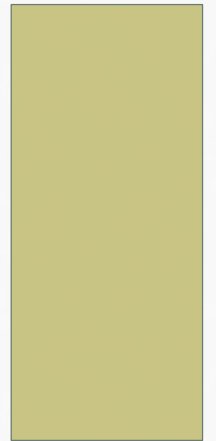

TEMA 15: LA PROVA (I)

Dret processal III
Raquel Borges Blázquez

CONTINGUT

1. Concepte i objecte.
2. Elements típics.
3. Presumpció d'innocència.
4. Actes de recerca.
5. Càrrega de la prova.
6. Valoració lliure de la prova.
7. Procediment probatori.
8. Prova anticipada.
9. Prova obtinguda amb vulneració de drets fonamentals.

CONCEPTE DE PROVA

- **Activitat processal de les parts** (de demostració) i del jutge (de verificació) per la qual es pretén **aconseguir el convenciment psicològic de qui jutja** sobre la veritat de les dades que s'al·leguen en el procés.

- **Elements subjectius:**
  1. Acte de part: especialment de l'acusació. La presumpció d'innocència exigeix prova de càrrec per a ser desvirtuada.
  2. Cap prova d'ofici (art. 729 LECrim).

OBJECTE DE PROVA

A. Fets:

- Fets imputats, delimitats pels acusadors o per la defensa en les qualificacions provisionals (hi ha la possibilitat de modificar conclusions provisionals).
- Altres circumstàncies: fets que es refereixen al grau de participació, culpabilitat, responsabilitat, etc.

B. Màximes de l'experiència:

- Són judicis generals que s'adquireixen per raó de l'experiència.
- Per exemple: influència de la relació d'un testimoni amb les parts en la credibilitat del seu testimoniatge.

ELEMENTS DE LA PROVA PENAL

1. La presumpció d'innocència.
2. La no obligació de declarar.
3. La possible pràctica de prova d'ofici.
4. Valoració lliure de la prova.

PRESUMPCIÓ D'INNOCÈNCIA

- Tota persona acusada d'un delictes té dret que es presumisca la seua innocència mentre no es prove la seua culpabilitat en un procés i es declare com a tal mitjançant sentència.
- Arts. 24.2 CE; 11.1 DUDH, 6.2 CEDH, 14.2 PIDCP.
- **ELEMENTS:**
  - ✓ És una garantia processal que produeix efectes en la culpabilitat o la innocència de l'acusat.
  - ✓ Determina el contingut de la sentència: condiciona l'absolució quan no ha quedat demostrada la culpabilitat de l'acusat.
  - ✓ L'acusat és innocent mentre no es demostre el contrari, presumpció iuris tantum.

PRESUMPCIÓ D'INNOCÈNCIA

- L'acusat no necessita provar, encara que pugui, correspon a l'acusació.
- **Per a desvirtuar la presumpció d'innocència:**
  1. Prova practicada amb totes les garanties →
    - Immediació, contradicció, publicitat, oralitat.
    - Respecte dels drets fonamentals de l'acusat.
  2. Prova de càrrec →
    - Contingut objectivament incriminatori.
    - Veraç: valoració de la prova.
  3. Prova de càrrec suficient per a fundar la condemna → s'atén l'entitat i la **qualitat**, no la quantitat. Prova en JO i diligències de recerca.

PRESUMPCIÓ D'INNOCÈNCIA

- **Prova en la fase de judici oral** → ha de ser practicada en el JO pel que fa als aspectes següents:
  - Principis constitucionals de contradicció, oralitat, immediació i publicitat.
  - Drets fonamentals de l'acusat a no declarar contra si mateix i a no confessar-se culpable.
- ✓ **Excepcions:**
  - a) Prova anticipada.
  - b) Prova preconstituïda.

ACTES DE RECERCA

- **REGLA GENERAL** → les diligències de recerca no són prova. Han de repetir-se en el judici oral.
- ✓ **Requisits perquè puguin aconseguir valor probatori:**
  1. Actuacions no reproduïbles en JO.
  2. Intervingudes per l'autoritat judicial.
  3. Amb contradicció.
  4. Repetides en el judici oral mitjançant la lectura efectiva.
- **IMPOSSIBILITAT DE REPRODUCCIÓ DE LES DILIGÈNCIES:** es llegiran (art. 730 LECrim). Prova preconstituïda.
  - Impossibilitat previsible: es realitzarà la diligència amb contradicció.
  - Impossibilitat imprevisible: cal atribuir-li eficàcia probatòria encara sense contradicció.

ACTES DE RECERCA

Atestat policial? → valor de denúncia. Haurà de reproduir-se en JO.

- ✓ Excepció: J. ràpid i procés per acceptació de decret.
  - a) **Si es tracta d'actuacions irrepetibles**: declaració del policia en judici.
  - b) **Impossibilitat de practicar activitat probatòria immediata**: poden intervenir com a testimonis de referència respecte de manifestacions o actuacions en què han participat uns altres.

➤ **DILIGÈNCIES REPETIBLES EN EL JUDICI ORAL** →

- ✓ La seua repetició la converteix en prova.
- ✓ I si hi ha contradicció amb la primera diligència? Art. 714 LECrim.
- ✓ Han d'arbitrar-se mitjans per a preservar-les, bé sota custòdia en dependències judicials bé per a evitar l'alteració o contaminació en la cadena de manipulació dels tècnics o els perits que pugen intervenir.

CÀRREGA DE LA PROVA

- La càrrega de la prova del fet criminal recau en les acusacions. L'acusat no està obligat a provar la seua innocència.
- L'acusat pot aportar la **prova de descàrrec**.
- Sobre qui recauen les conseqüències negatives de la **insuficiència probatòria**?
  - 1) Per a sentència condemnatòria: certesa de fets criminals imputats i la seua atribució a l'acusat.
  - 2) La certesa només s'obté mitjançant la prova suficient que desvirtue la presumpció d'innocència.
  - 3) Una vegada s'ha provat l'anterior. Perquè es dicte una sentència absolutòria: prova de fets impositius o extintius.
  - 4) Quin efecte produeix el dubte? → **principi in dubio pro reo**.

VALORACIÓ LLIURE DE LA PROVA

- Arts. 717 i 741 LECRIM → **Valoració lliure**: sana crítica.
- **Apreciació en consciència** (STC 31/1981) que exigeix:
  1. Tota condemna ha d'estar precedida per una **mínima activitat probatòria de càrrec**, practicada amb totes les garanties: obligació de **motivació**.
    - ✓ Aquesta motivació compleix dues finalitats:
      - a. Donar publicitat a les raons de la fallada i,
      - b. Assumir la possible facultat de fiscalització d'aquesta activitat pels recursos.
  2. En consciència és "apreciació lògica de la prova".

PROCEDIMENT PROBATORI

1. PROPOSICIÓ:

- A instàncies de part o d'ofici.
- Moment: amb les qualificacions provisionals (ordinari), en els escrits d'acusació i defensa (abreujat), en el judici (delictes lleus).

➤ Excepcions:

- a. Acaraments, prova d'ofici, admissió de proves en judici oral que donen les parts, suspensió de la vista per nous fets o nous elements de prova que requereixen l'obertura d'una instrucció complementària sumària i art. 730 LECrim (lectura diligències de recerca).
- b. En l'abreujat:, a l'inici de la vista és possible sol·licitar qualsevol mitjà de prova per a practicar en l'acte i també és possible que la defensa sol·licite una prova nova per canvi de tipificació de fets o major grau de participació o execució de circumstàncies d'agreujament de la pena en les qualificacions definitives.

PROCEDIMENT PROBATORI

2. ADMISSIÓ:

- Acte del jutge després d'examinar els requisits necessaris en què determina les proves que han de practicar-se.
- Contra aquest **acte** no hi ha recurs (regla general).
- Ha de fundar-se en l'observança dels requisits exigits: solament s'admetran els **mitjans de prova previstos legalment, lícits, pertinents i útils**.

3. PRÀCTICA:

- Degut respecte dels principis de **contradicció, oralitat, immediació, concentració i publicitat**.
- Ha de practicar-se en la seu de l'òrgan jurisdiccional, tret d'excepcions.
- Ordre: el de la seua proposició per les parts en les qualificacions (primer MF, altres acusadors; segon, acusats). Possibilitat d'alterar ordre a instància de part o ofici.
- Temps: en judici oral. Excepció: anticipació de prova.

PROVA ANTICIPADA

- Proves que es practiquen **ABANS DEL JUDICI ORAL**. No és el mateix que prova preconstituïda.
- **CONDICIONS:**
  - La possibilitat que algun mitjà de prova no pugui practicar-se durant la vista o que, deixant la pràctica de la prova per a la vista, puga motivar la suspensió d'aquesta.
  - Ha de realitzar-se davant un òrgan jurisdiccional
  - La contradicció, l'oralitat i la publicitat exigeixen la seua comunicació oral a les parts en el judici
- **Pràctica anticipada en la LECrim:** prova de reconeixement judicial; testimoni impossibilitat de comparèixer; operacions pericials prèvies a la declaració dels perits.

PROVA OBTINGUDA AMB VULNERACIÓ DE DRETS FONAMENTALS

- **Art. 11.1 LOPJ** → “No tindran efecte en judici les proves que s’obtinguen directament o indirecta violentant drets o llibertats fonamentals.”
- Es protegeixen els **drets i llibertats fonamentals** →
  - a. Absoluts:** vida i integritat física, no poden ser limitats.
  - b. Relatius:** els pot limitar el jutge mitjançant resolució motivada i complint els requisits legals i constitucionals.
- **Il·licitud en l’obtenció de la prova** → ineficàcia o inadmissió.
  - ✓ Audiència sanejadora (abreujat): art. 786.2 LECrim. Les parts poden plantejar el que estimen oportú a l’inici del JO.
  - ✓ En la sentència: tot i que no s’haja plantejat, l’OJ pot reconèixer la seua ineficàcia.

PROVA OBTINGUDA AMB VULNERACIÓ DE DRETS FONAMENTALS

- **EFFECTE EXPANSIU O REFLEX** de les proves que s'obtenen de manera indirecta a partir d'aquella que es va obtenir il·lícitament.
- **Regla general** → la nostra jurisprudència ha considerat inadmissible tot el que s'obté directament o indirecta mitjançant procediments il·lícits.
- **Excepcions** → la jurisprudència ha concedit l'eficàcia de prova a la font que s'ha obtingut per la concurrència d'algun d'aquests tres requisits:
  - a. Bona fe o descobriment inevitable.
  - b. Teoria sobre la font independent.
  - c. Teoria del nexa causal atenuat.
  - d. Desmantellament de la regla de l'exclusió.

FI